

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _____ бухгалтерського обліку та аудиту _____
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності _____ 6.030509 Облік і аудит _____
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою _____ «Облік і аудит» _____
(назва освітньої програми)

на тему: **«Облік, контроль та аналіз ефективності використання запасів»**
(на прикладі ПП «Лана- трейдинг»)
(назва теми)

Виконавець:

студент ЦЗФН 4курс 1 група

Гайдаєнко Максим Анатолійович _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Коверда Анатолій Васильович _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми полягає в тому, що у сучасних умовах господарювання в Україні необхідне виробництво конкурентоспроможної продукції та її реалізація на внутрішньому та зарубіжних ринках. Одночасно основною передумовою здійснення господарської діяльності більшості підприємств є достатній обсяг та раціональне використання запасів.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці рекомендацій щодо організації обліку і контролю запасів на досліджуваному підприємстві, виявлення шляхів підвищення ефективності їхнього використання у сучасних умовах господарювання.

Завдання дослідження:

- дослідити питання визначення терміну «запаси»;
- вивчити склад та структуру виробничих запасів;
- дослідити класифікацію та джерела надходження запасів до підприємства;
- надати оцінку запасів при надходженні та використанні запасів;
- дослідити стан синтетичного та аналітичного обліку на досліджуваному підприємстві;
- надати оцінку системи внутрішнього контролю запасів;
- проаналізувати склад, рух та ефективність використання запасів;
- дослідити стан синтетичного та аналітичного обліку на досліджуваному підприємстві;
- розробити рекомендації з удосконалення методики обліку та внутрішнього контролю запасів на досліджуваному підприємстві.

О Об'єктом дослідження виступає діюча система обліку, контролю і аналізу запасів суб'єкта господарювання – ПП «Лана - трейдинг», що надає послуги технічного обслуговування автомобілів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та організаційних питань, пов'язаних з обліком, контролем та аналізом запасів на ПП «Лана - трейдинг» .

Методи дослідження

Методологічною основою дослідження є системний підхід до розкриття економічної сутності запасів. Вирішення поставлених завдань досягнуто шляхом застосування як загальнонаукових, так і специфічних методів пізнання: наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу й синтезу, порівняння, вибіркового обстеження і групування, експертної оцінки та контрольних питань, статистичних, економіко-математичних методів, методу комплексного підходу тощо.

Інформаційна база дослідження

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти з питань економічної політики, оподаткування, обліку і звітності, наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних вчених, матеріали періодичного друку та публікації вітчизняних науковців і практиків у сфері бухгалтерського обліку, економічного аналізу й контролю, а також дані поточного обліку і звітності ПП «Лана - трейдинг».

Структура та обсяг роботи.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (65 найменувань) та 21-го додатка. Загальний обсяг роботи становить 114 сторінок. Основний зміст викладено на 67 сторінках. Робота містить 12 таблиць, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі ***«Теоретико - методичні засади обліку, контролю та аналізу запасів»*** розглянуто сутність запасів, як об'єкту бухгалтерського обліку, контролю та аналізу. Розглянута класифікація запасів для організації облікового процесу та оцінка запасів залежно від джерела їх надходження чи способу отримання. Були розглянуті: місце запасів в системі категорійного апарату, нормативні документи, які регламентують облік, аналіз та контроль запасів, алгоритм формування первісної оцінки виробничих запасів при їх надходженні та визначення чистої вартості реалізації запасів.

У другому розділі ***«Теорія і практика обліку та контролю запасів ПП «Лана – трейдинг»*** розглянуто питання синтетичного та аналітичного обліку запасів, первинний облік запасів на підприємстві. Досліджено основи здійснення контролю запасів та інвентаризація – як ефективний інструмент контролю наявності активів. Також вказані напрями удосконалення діючої системи обліку та контролю запасів.

У третьому розділі ***«Аналіз ефективності управління запасами підприємства»*** визначено основні завдання економічного аналізу забезпеченості та використання запасів, виконаний структурно - динамічний аналіз запасів, проведений аналіз забезпеченості підприємства запасами шляхом оцінювання забезпеченості потреби в завезенні матеріальних ресурсів за договорами на їхнє постачання та фактичне виконання та розраховано вплив чинників забезпечення підприємства матеріалами загалом на обсяг чистого доходу.

Досліджено оборотність запасів, визначено вплив чинників на зміну їхньої оборотності та розраховано суму додатково залучених запасів в господарський оборот в результаті уповільнення оборотності за рахунок збільшення середньорічних залишків запасів, що є резервом мобілізації фінансових ресурсів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. В першому розділі кваліфікаційної роботи розглядається теоретичний аспект запасів як фактору побудови економічного розвитку підприємства, їх склад та класифікацію та нормативно-правову базу. На сьогоднішній день існує чимало означень категорії запаси та підходів щодо їх вивчення. Найбільш оптимальним, на нашу думку, є наступне визначення запасів: запаси - це складова частина предметів праці, які приймають участь у виготовленні продукції, але безпосередньо ще не задіяні у виробничому процесі, споживаються протягом одного виробничого циклу і всю свою вартість переносять на вартість кінцевого продукту.

2. Було проведено аналіз і з'ясовано, що в П(С)БО – 9 «Запаси»- одному з документів, який регулює облік матеріальних цінностей, присутні певні недоліки:

- при визнанні запасів активом, автоматично мається на увазі збільшення економічних вигод підприємства в майбутньому, але їх визначення є неможливим, оскільки відсутній такий порядок розрахунку;

- недоліком виступає і визначення уцінки в Положенні, відповідно якому збільшення вартості запасів передбачається лише на суму попередньої уцінки, що може призвести до зловживань та масових уцінок запасів із подальшою їх реалізацією;

- існує невідповідність П(С)БО-9 з Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку запасів в розрізі визнання первинної вартості та оцінки надлишків запасів, виявлених при проведенні інвентаризації, бракованих виробів, зворотних відходів, а також тих запасів, що отримано в процесі ремонту, модернізації.

3. Другий розділ присвячено розгляду теорії та практики обліку та контролю запасів на аналізованому підприємстві ПП «Лана - трейдинг», були висвітлені методи визнання та оцінки запасів, та з'ясовано, що на підприємстві, відповідно до Наказу «Про облікову політику», використовується метод оцінки запасів ФІФО, що є найоптимальнішим методом оцінки відпуску запасів у виробництво, продаж чи інше вибуття, який враховує їх специфіку, узгоджується з чинною нормативною і законодавчою базою України та не ускладнює систему обліку.

4. Аналіз існуючого порядку ведення обліку виробничих запасів у ПП «Лана - трейдинг» на підприємстві показав, що необхідно вдосконалювати систему обліку, усувати дублювання інформації в різних документах, уніфікувати форми документів, регламентувати обсяг і строки їхньої передачі на обробку. Рекомендується використовувати «Відомість аналітичного обліку виробничих запасів» (додаток Щ) та представляється доцільною розробка єдиної форми документа на списання виробничих запасів, призначеної для машинної обробки. У цей документ пропонується включити реквізити, необхідні для внесення даних до програми «1С: Бухгалтерія 8.2».

5. Пропонується уцінку виробничих запасів в ПП «Лана - трейдинг» оформляти Актом уцінки первісної вартості запасів до чистої вартості реалізації. В акті комісією підприємства за участю матеріально відповідальної особи буде

фіксуватися перелік матеріальних цінностей, які втратили свої корисні якості та буде встановлюватися чиста вартість реалізації. На підставі даних акту уцінки розраховуються суми зменшення вартості запасів для відображення їх в обліку.

6. З метою посилення контролю за ефективністю використання виробничих запасів пропонується у формі стандартних внутрішніх звітів в «ІС: Бухгалтерія 8.2», щодо виробничих запасів ввести реквізит: "Термін зберігання", що дозволить виявляти виробничі запаси, які тривалий час не використовуються у господарському обороті підприємства, та зменшити їх закупівлю, що сприятиме оптимізації структури запасів на підприємстві та знижуватиме витрати на їх зберігання.

7. Раціональне використання виробничих запасів має велике економічне значення. Забезпеченість виробничими запасами є необхідною умовою здійснення господарської діяльності підприємства, а ефективне використання виробничих запасів є передумовою прибуткового його функціонування. Тому нами проведений аналіз стану, забезпеченості та ефективності використання запасів ПП «Лана - трейдинг», який показав, що:

- найбільшу питому вагу незмінно мають запаси, їхня частка коливається близько 75 %, що зумовлено специфікою підприємства ПП «Лана - трейдинг», основна операційна діяльність якого пов'язана з ремонтом та обслуговуванням автомобільного транспорту;

- протягом досліджуваного періоду найбільшого росту зазнала вартість палива на 328,0 тис. грн. Позитивною тенденцією є зменшення вартості запасних частин на 84,0 тис. грн. За період, що досліджувався, вартість виробничих запасів на кінець року має тенденцію до збільшення;

- резервом збільшення чистого доходу підприємства є ліквідація витрачання матеріалів у забракованій продукції – 485,31 тис.грн., хоча слід відзначити підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів – матеріаловіддача збільшилася на 6,73грн.;

- у 2014-2018 роках спостерігається зменшення тривалості обороту виробничих запасів на 31 день (із 114 до 83 днів) та відповідно підвищення коефіцієнта їх оборотності з 3,19 у 2014 році до 4,37 у 2018 році, що є позитивною тенденцією, хоча слід відзначити, що у 2018 році відбувається уповільнення оборотності у порівнянні з 2017 і навіть з 2016 роками;

- в 2018 році спостерігається значне збільшення середньорічних залишків запасів ПП «Лана - трейдинг», що покликане накопичуванням запасів для використання у діяльності та нарощуванні її обсягів. Проте залишки запасів повинні бути оптимальними. Для досягнення цієї оптимальності треба зробити обґрунтовані розрахунки потреби в запасах, налагодити стабільні договірні зв'язки з партнерами, які успішно виконують свої договірні зобов'язання, забезпечити належну організацію процесу господарської діяльності тощо;

- уповільнення оборотності у зв'язку зі збільшенням середньорічних залишків виробничих запасів призвело до додаткового залучення фінансових ресурсів до господарського обороту в сумі 1095,31 тис. грн.

АНОТАЦІЯ

**Гайдаєнко М.А. «Облік, контроль та аналіз ефективності використання запасів»
(на прикладі ПП «Лана- трейдинг»)**

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
« 6.030509 Облік і аудит »
(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою « Облік і аудит ». –
(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку, контролю та аналізу ефективності використання запасів, поняття, економічну сутність запасів, класифікацію, оцінку.

Проаналізовано особливості бухгалтерського обліку, основні аспекти контролю запасів та оформлення їх результатів в ПП «Лана- трейдинг»

Запропоновано напрями удосконалення обліку та контролю та запасів та використана методика аналізу ефективності використання запасів в ПП «Лана- трейдинг».

Ключові слова: запаси, виробничі запаси, облік, контроль, аналіз, інвентаризація, оборотність.

ANNOTATION

**Gaidaienko M. «Accounting, control and analysis of stock utilization efficiency»
(for example, «Lana Trading»)**

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty « _____
6.030509 Accounting and Auditing »
(code and name of the specialty)

for the educational program « Accounting and Auditing ». –
(title of the educational program)

Odessa National Economics University.– Odessa, 2019.

The theoretical aspects of accounting, control and analysis of stock utilization efficiency, concept, economic essence of stocks, classification, and evaluation are considered in this paper.

The peculiarities of accounting, the main aspects of inventory control and presentation of their results in «Lana Trading» are analyzed.

The directions of improvement of accounting and control and inventory are offered, and the method of analysis of the efficiency of inventory utilization in «Lana Trading» is used.

Keywords: stocks, inventories, accounting, control, analysis, inventory, reversibility.